

Säkra maskiner

Version 4

Den här broschyren vänder sig till alla som kommer i kontakt med mobila maskiner och tillbehör t.ex:

- ➔ Entreprenadmaskiner
- ➔ Grönytemaskiner
- ➔ Lantbruksmaskiner
- ➔ Skogsmaskiner
- ➔ Truckar
- ➔ Vägunderhållsmaskiner

Innehåll

- ① Vilka maskiner får användas?
- ② Får maskinen ändras eller byggas om?
- ③ Ansvar vid ändringar på maskinen?
- ④ Vem får köra maskinen?

Vilka maskiner får användas

Den som tillverkat en maskin garanterar att denna är säker att använda. För att visa att maskinen är säker CE-märker tillverkaren den och skriver ett intyg (försäkran om överensstämmelse) om att den uppfyller säkerhetskraven i Maskindirektivet AFS 2008:3. Maskinen skall endast användas till det ändamål den är avsedd för.

Då inte alla maskiner besiktigas årligen, som andra motorfordon, krävs det att maskinen underhålls och repareras enligt tillverkarens anvisningar för att fortsatt vara säker.

Vissa maskiner måste dock besiktigas årligen, detta gäller exempelvis grävmaskiner, personlyftande truckar. Motorredskap klass 1 skall besiktigas var 24:e månad.

De flesta motorredskapen ska brandskyddsbesiktigas årligen. Om motorredskapet inte brandskyddsbesiktigats eller om det finns brister i brandskyddsutrustningen kan försäkringsersättningen sättas ned vid en eventuell brandskada.

Nästan alla motorredskap är trafikförsäkringspliktiga oavsett om de är CE-märkta eller inte.

Hur vet jag att min maskin är godkänd och säker?

- ➔ Maskinen är CE-märkt
- ➔ Ett svenskt intyg om överensstämmelse med Maskindirektivet finns
- ➔ En svensk bruksanvisning finns

Får maskinen ändras eller byggas om

När maskinen lämnade tillverkaren var den säker att använda. Byggs maskinen om eller ändras så att den får ett nytt användningsområde överensstämmer den inte längre med tillverkarens intyg och bruksanvisning. För att ändringen eller ombyggnaden skall vara tillåten krävs ett godkännande av leverantören alternativt tillverkaren.

Dagens motorer har mycket stränga krav på avgasutsläpp. Motorns styrka och hastighet är anpassad till just den maskinmodell som den är monterad i. Av dessa anledningar får motorns komponenter eller styrsystem inte ändras.

Om eftermontering av avgasrening sker skall användaren/brukaren styrka att motorn fortfarande uppfyller avgaskraven (vilket kan ske genom ny avgascertifiering). Registrerad maskin kräver ny registreringsbesiktning.

Om motorn ändrats utan motortillverkarens skriftliga tillåtelse, upphör garantier att gälla och maskinen överensstämmer inte längre med tillverkarens intyg och bruksanvisning. Maskinen får då inte längre användas eller säljas inom Europa.

De svenska försäkringsbolagen tecknar normalt inte delkasko-, vagnskade- eller maskinskadeförsäkring för motorredskap som saknar CE-märkning.

Om du är osäker på vad du får ändra eller bygga om på din maskin, kontakta någon av följande:

- ➔ Arbetsmiljöverket
- ➔ Transportstyrelsen (avgasfrågor)
- ➔ Den svenska maskinleverantören
- ➔ Den svenska tillbehörs- eller redskapsleverantören

Den arbetsgivare som låter någon använda en icke CE-märkt maskin riskerar åtal.

Ansvar vid ändringar på maskinen

Den som ändrar eller bygger om en maskin ansvarar för att maskinen är säker även fortsättningsvis. Detta gäller även om ändringen utförs på uppdrag av kunden/maskinägaren.

Vid alla ombyggnader måste eventuell påverkan av maskinens säkerhet utredas och dokumenteras.

Om ändringen eller ombyggnaden innebär ett nytt användningsområde för maskinen måste den som gjort ändringen:

- ➔ Göra en skriftlig riskanalys som måste sparas i tio år
- ➔ Ta fram en ny bruksanvisning

Om maskinen inte längre uppfyller Maskindirektivets krav, upphör alla garantier och maskinen får då inte längre användas eller säljas i Europa.

Exempel på ombyggnad till nytt användningsområde är att montera en lyftarm på en hjullastare eller att montera ett skördarhuvud på en grävmaskin.

Det är under inga omständigheter tillåtet att trimma motorn eller göra andra ändringar i motor och styrsystem till motorn. Då får den inte längre användas eller säljas inom Europa.

Vem får köra maskinen

Om maskinen körs på väg krävs minst körkort av klass AM. För arbete med maskinen krävs yrkesbevis för den aktuella maskinen. Detta styrs genom kollektivavtal. Maskin utrustad med pallgafflar som arbetar på hårdgjorda ytor klassas som truck.

När det gäller truckar krävs dokumenterade praktiska och teoretiska kunskaper samt skriftligt körtillstånd av arbetsgivaren. För körning på väg ställs samma krav på truckar som för övriga mobila maskiner.

Åldersgränser

För att *köra* Motorredskap klass II på väg:

➔ Fylla 15 år samt körkort lägst klass AM alternativt Traktorkort

För att *köra* Motorredskap klass I:

➔ Fylla 18 år samt körkort lägst klass B

För att *köra* Traktorer på väg:

➔ Traktor klass a (max 40 km/h) fylla 15 år samt körkort lägst klass AM

➔ Traktor klass b (över 40 km/h) fylla 18 år samt körkort lägst klass B

➔ Traktortåg i yrkesmässig trafik kräver körkort C eller CE

För att *köra* Tung terrängvagn:

➔ Krävs körkort lägst klass B

➔ I yrkesmässig trafik krävs körkort C eller CE

För att *köra* Mobilkranar:

➔ Krävs körkort lägst klass C

För att *arbeta* med Motorredskap:

➔ Fylla 18 år samt tillräckliga kunskaper om arbetet och dess risker

Vill du veta mer? Kontakta någon av följande:

**ARBETSMILJÖ
VERKET**

www.av.se

**LANTBRUKARNAS
RIKSFÖRBUND**

www.lrf.se

www.me.se

www.maskinleverantorerna.se

www.sace-se.org

**Trafik
försäkrings
föreningen**

www.tff.se

TRAFIKVERKET

www.trafikverket.se

Denna broschyr är endast tänkt att ge allmän information om mobila maskiners säkerhetsaspekter och ersätter inte på något sätt de direktiv, författningar, föreskrifter och villkor som berörs av innehållet i denna publikation.